

Festival

DE
OVERSTEEK

INHOUDELIJK
VERSLAG

2019

za 31 aug & zo 1 sep
za 7 & zo 8 sep

Hét festival dat het unieke Rivierenlandschap
van Nijmegen-Noord gebruikt als podium
en decor van de kunsten.

FESTIVALDEOVERSTEEK.NL

Inhoud

1. Inleiding 3

2. Doelstelling en resultaten 3

3. Successen en leermomenten 6

3.1. Successen 6

3.2. Leermomenten 8

4. Programma 11

4.1. Zaterdagprogramma 12

4.2. Beeldende kunst 14

4.3. Theater en dans 15

4.4. Muziekprogramma 18

4.5. Wandelingen 19

4.6. Kinderprogramma 19

5. Locaties 20

6. Marketing 23

7. Organisatie 28

8. Financiën 29

1. Inleiding

Festival De Oversteek gebruikte in 2019 voor de elfde keer op rij het dynamische rivierenlandschap van Nijmegen-Noord als podium en decor van de kunsten. Voor het eerst vond het festival twee weekenden plaats; op zaterdag 31 augustus en zondag 1 september, en zaterdag 7 en zondag 8 september. Op beide zaterdagen was een divers programma bij Fabrikaat/Hof van Holland, op beide zondagen maakte het publiek een avontuurlijke culturele tocht langs zo'n veertig optredens en voorstellingen op tal van groene en sfeervolle locaties aan de Waal.

Festival De Oversteek nodigde in 2019 tientallen artiesten, kunstenaars en gezelschappen uit alle disciplines en uit heel Nederland uit om zich te laten inspireren door de natuur, landschap en cultuurhistorie in Nijmegen-Noord. Niet alleen voor artiesten, ook voor publiek was Festival De Oversteek een (soms hernieuwde) inspirerende kennismaking met een uniek Gelders landschap. Deelnemende locaties spraken sterk tot de verbeelding: Waalstrandjes, boomgaarden en ooibosjes, een fort, een kerkje en een kas, en zelfs de bovenste verdieping van het Van der Valk Hotel. De optredens die er plaatsvonden reflecteerden stuk voor stuk op het omringende landschap en een dynamische stadswijk in transitie.

2. Doelstellingen en resultaten

Festival De Oversteek wil een breed publiek uit de regio en heel Nederland kennis laten maken met artistiek hoogwaardige voorstellingen en natuur, cultuurhistorie en recreatieve mogelijkheden in Nijmegen-Noord. Deze doelstelling is in 2019 voor de elfde editie op rij met succes behaald. Het festival presenteerde een uitgebreid en divers programma van zo'n vijftig acts en voorstellingen op een dertigtal groene en sfeervolle locaties aan de Waal in Nijmegen-Noord. Festival De Oversteek 2019 liet artiesten en publiek kennismaken met een prachtige natuur en cultuurhistorie in een dynamisch stadsdeel.

Versterking artistiek profiel

Artistieke kwaliteit stond in 2019 meer dan ooit hoog in het vaandel. Avontuur, experiment en authenticiteit waren hierbij kernwaarden. De nieuw aangetrokken programmacoördinator Wout Kemkens, eerder ook programmeur van Zwarte Crosse en Donnerwetter Day, scherpte het programmaprofiel aan en stelde een programma samen met zowel gevestigde namen (Reinier Baaas, Bertolf, Aafke Romeijn) als jong talent (45acidbabies, BrotherTill). Over de gehele linie was het programma meer avontuurlijk, edgy, experimenteel en verrassend dan voorgaande jaren. Zo waren er veel bijzondere crossovers tussen disciplines, zoals action painter Sam Andrea met drummer Rob Hogenelst, en jazzband Kruidkoek en Groningse stadsdichter Joost Oomen. Atelier TAW, de werkplaats voor dans en theater, leverde dit jaar een recordaantal van twaalf nieuwe dans- en theatervoorstellingen op, van jonge en ambitieuze makers uit heel Nederland. Gevestigde en aankomende beeldend kunstenaars presenteerden nieuw werk tijdens Expeditie Noord en LAB Derde Wal en gaven zo een inkijkje in een wijk in transitie.

Nieuw: zaterdagprogramma bij Fabrikaat/Hof van Holland

Ook met het zaterdagprogramma op 30 augustus en 1 september wist Festival De Oversteek in 2019 zijn artistieke profiel te versterken. Rondom Fabrikaat/Hof van Holland, een karakteristieke herenboerderij met hoogstamboomgaard, waren optredens van landelijk bekende gezelschappen en artiesten, waaronder Gummbah & Leonard Bedaux Cinema en Teddy's Last Ride. De locatie was sfeervol aangekleed en voorzien van een professioneel podium, dansvloer en tribune. Tussendoor en na afloop kon publiek genieten van een hapje en drankje aan de bar. Vooral de tweede zaterdag liet zien dat veel publiek enthousiast is om een bekendere act te zien op een bijzondere, groene festivallocatie.

Steeds meer bezoekers van buiten regio Nijmegen

Festival De Oversteek 2019 trok bezoekers uit de regio en ver daarbuiten; zo'n 40% van alle bezoekers was afkomstig van buiten regio Nijmegen, waarvan zo'n 15% afkomstig niet in provincie Gelderland woonde. Publiek maakte kennis met veel bijzondere, vaak onbetreden locaties aan de oevers van de Waal: schemerige mangrovebosjes, goed verscholen Waalstrandjes en oude hoogstamboomgaarden aan de Waaldijk. Uit een publieksenquête blijkt dat veel mensen Nijmegen-Noord dankzij Festival De Oversteek opnieuw leren kennen én waarderen: ruim 80% van de bezoekers geven aan dat zij naar aanleiding van hun bezoek aan Festival De Oversteek een positiever beeld hebben van Nijmegen-Noord, ruim 60% stelt in de toekomst vaker op bezoek te komen voor ene fiets- of wandeltocht.

7.500 bezoeken door 1.250 bezoekers

Festival De Oversteek 2019 trok zo'n 750 betalende bezoekers. Inclusief bezoekers tot en met vijftien jaar, artiesten, vrijwilligers, medewerkers en genodigden, waren er zo'n 1.250 mensen op de been. Iedere bezoeker zag gemiddeld zes voorstellingen; dit brengt het totale aantal bezoeken op 7.500. De

meeste locaties hadden een kleine capaciteit, artiesten speelden dicht op het publiek. De gemiddelde bezettingsgraad was dan ook hoog; zo'n 80%.

Minder bezoekers dan in 2018...

Hoewel deze cijfers laten zien dat Festival De Oversteek nog altijd een breed publiek aan zich weet te vinden, werd het festival helaas minder goed bezocht dan afgelopen jaar. Toen bracht het festival nog zo'n 1.500 bezoekers, waaronder 1.000 betalende. Een aantal factoren die de afname van het aantal bezoekers kunnen verklaren zijn:

- Toenemende concurrentie op de festivaldagen zelf. Zo vond Festival De Oversteek 31 augustus en 1 september tegelijkertijd plaats van met Democratiefestival (ook in Nijmegen-Noord) en 24 Uur Nijmegen in de Stadsschouwburg Nijmegen en Concertgebouw De Vereniging;
- Slechte weersomstandigheden op zaterdag 31 augustus; een regengebied trok die avond over Nijmegen, op de Waalkade werd een windhoos gesignaleerd. Veel publiek durfde hierdoor niet af te reizen naar Nijmegen-Noord;
- Het ontbreken van publieksfavorieten en bekende namen met een grote aantrekkingskracht, vooral op zaterdag 31 augustus en zondag 8 september;
- Een programma, vooral muziekprogramma, dat hoewel avontuurlijk en meer edgy, ook onbekend was en daardoor tot op zekere hoogte ook onbemind;
- Een te beperkt kinderprogramma waardoor het aandeel jonge gezinnen in de bezoekers kleiner was dan vorig jaar;
- Uit de publieksenquête blijkt dat veel bezoekers het feit dat het festival plaatsvond op vier dagen, met dagelijks een ander programma en op wisselende locaties, verwarrend vonden. In 2018 vond Festival De Oversteek nog twee zondagen plaats, nu werden vier dagen in twee weekenden gecommuniceerd, wat voor een diffuus beeld zorgde bij het publiek.

In de uitwerking van successen en leermomenten hieronder zijn bovenstaande verklaringen voor het lagere bezoekersaantal ten opzichte van 2018 verder uitgewerkt, inclusief aanbevelingen voor de toekomst.

Festival De Oversteek 2019 in cijfers

- Vier dagen: zaterdag 31 augustus, zondag 1 september, zaterdag 7 september, zondag 8 september;
- Vijftig acts en voorstellingen;
- Twaalf voorstellingen van Atelier TAW, de werkplaats voor dans en theater;
- Zeven deelnemende kunstenaars aan LAB Derde Wal met evenzoveel presentaties tijdens het festival;
- Zeven deelnemende beeldend kunstenaars aan Expeditie Noord, het jaarlijks terugkerende beeldende kunstprogramma van Festival De Oversteek;

- 29 locaties;
- 2 centrale festivallocaties op beide zondagen;
- 55 acts en voorstellingen;
- 130 uitvoeringen (iedere act en voorstelling trad gemiddeld zo'n 2,5 keer op);
- 750 betalende bezoekers;
- 1.250 bezoekers in totaal;
- 7.500 bezoeken (iedere bezoeker zag gemiddeld zes acts en voorstellingen).

3. Successen en leermomenten

3.1. Successen

Artistiek-inhoudelijk: aanscherping artistiek profiel

- Festival De Oversteek bewees opnieuw dat het dynamische rivierenlandschap van Nijmegen-Noord zich bij uitstek leent als podium en decor van de kunsten. Artiesten uit alle disciplines gingen de interactie met natuur en cultuurhistorie op locatie, en het omringende landschap;
- Atelier TAW als werkplaats voor dans en theater bewees door ruim vijftig aanmeldingen uit heel Nederland opnieuw zijn nut en noodzaak; veel makers geven aan blij te zijn met Festival De Oversteek als een plek om nieuw werk te ontwikkelen en te presenteren;
- Van alle optredens en voorstellingen waren die van Atelier TAW tijdens Festival De Oversteek het best bezocht; dit laat zien dat dans en theater op locatie zeer aansprekend is voor een breed publiek;
- Artiesten met meer naamsbekendheid, waaronder Aafke Romeijn en Bertolf, trokken veel publiek;
- Ook de routes en wandelingen, waaronder de architectuurwandeling met een knipoog van Gerjon Gijsbers door zelfnieuwbouwwijk Plant Je Vlag, en de wandeling en vertelling over de Kaaisjouwiers - de roemruchte dokwerkers van de Nijmeegse benedenstad - van schipperskind Frank Antonie van Alphen waren zeer populair;

- Festival De Oversteek scherpte met succes zijn profiel als kunstenfestival aan; het programma was gewaagder, inhoudelijker, meer avontuurlijk en experimenteel dan afgelopen edities. Dit gold in het bijzonder voor het muziekprogramma. Ook was er ruimte voor meer multidisciplinaire acts en voorstellingen.

Aantrekkelijke (nieuwe) locaties

- Vooral nieuwe locaties werden door het publiek zeer goed bezocht. De voorstelling *Out of (self) love* van ENSŌ Physical Theatre op de bovenste verdieping van het Van der Valk Hotel was, mede dankzij het fabelachtige uitzicht, alle speelbeurten stijf uitverkocht. Andere drukbezochte nieuwe festivallocaties waren de Sint Maartenskerk - witte kerkje, de Duivelskolk, het Doornikse Bos/Spiegelbos en de Kas van Bert. J.C. Thomaz & The Missing Slippers zorgde met zijn vuige garage-rock-n-roll op zaterdag 1 september voor een perfecte afsluiting met een rauw randje bij de Kas van Bert;
- Locaties dicht bij de Waaldijk werden goed bezocht en gewaardeerd door het publiek, vooral locaties die een hapje of drankje uit eigen tuin en boomgaard aanboden, zoals Koken aan de Waal;
- Naast de Sint Maartenskerk - witte kerkje zijn er nog veel andere kerken en kerkjes in Nijmegen-Noord die uit de dienst zijn onttrokken, en op zoek zijn naar een nieuwe, vaak culturele invulling. Festival De Oversteek gaat komend jaar met een aantal van deze kerken in gesprek en denkt hierbij aan het aanbieden van een afwisselend programma in meerdere kerken op één zaterdagavond.

Marketing: krachtiger campagne met bovenregionaal bereik

- Vanuit de ambitie om steeds meer een bovenregionaal publiek te trekken en Festival De Oversteek een sterkere artistieke uitstraling te geven, werd een nieuwe vormgeving ontwikkeld: krachtiger, stoerder en met meer lef. Dit betrof zowel huisstijl, campagnebeeld als logo. De nieuwe vormgeving werd doorgevoerd in alle middelen: een totaal vernieuwde website, het programmaboekje, posters, vlaggen, T-shirts en in diverse digitale uitingen;
- Festival De Oversteek zette meer promotiemiddelen in buiten de regio Nijmegen. Dit zorgde ervoor dat zo'n 40% van alle bezoekers van buiten de regio Nijmegen kwam, waarvan zo'n 15% van buiten de provincie Gelderland. Voorbeelden van bovenregionale promotie zijn de verspreiding van posters en programmaboekjes in Arnhem, een advertentie in VPRO Magazine, online advertentiecampagnes met landelijke dekking en een videotrailer die werd vertoond in alle NS-treinen en tientallen NS-stations in heel Nederland;
- Festival De Oversteek wist met minimale middelen een maximaal publieksbereik te genereren, onder meer door ruime free publicity in relevante regionale media (Lentse Lucht, BEN er weer) en door promotionele samenwerking met tal van regionale en bovenregionale partners.

Nieuwe succesvolle samenwerkingen:

- Festival De Oversteek vond in FABRIKAAT voor het zaterdagavondprogramma een geslaagde partner; FABRIKAAT stelde zijn locatie beschikbaar, leverde productionele ondersteuning, catering voor medewerkers en publiek en hielp mee met publiciteit en marketing;
- In samenwerking met kunstplatform Derde Wal werd een succesvolle eerste editie van LAB Derde Wal georganiseerd, waarvoor zeven kunstenaars een week lang nieuw werk maakten op locatie in Nijmegen-Noord.

Flexibele en veerkrachtige organisatie

- Festival De Oversteek bewees organisatorisch in 2019 een flexibel en veerkrachtige organisatie te zijn. Na geconfronteerd te zijn met een halvering van het personeelsbestand in 2018, wierf Festival De Oversteek het afgelopen jaar met succes maar liefst vijf nieuwe, enthousiaste teamleden: Wout Kemkens (programmeur), Herman van den Muijsenberg (curator Expeditie Noord), Zoë Huisman (curator Expeditie Noord), José Mak (vrijwilligerscoördinator) en Ariëla van de Linde (producent).

3.2. Leermomenten:

Artistiek-inhoudelijk: belang van publiekstrekkers en afdoende kinderprogramma

- Het avontuurlijker programmaprofiel sloot niet altijd goed aan op de interesses van bestaande festivalbezoekers. Dit gold voor een aantal acts die, hoewel sterk gewaardeerd door een kleine groep liefhebbers, te weinig aansprekend waren voor een breed festivalpubliek. Uitstapjes naar hiphop (Featherweights) en elektronica (NEMSIS) werden door het publiek niet altijd even goed gewaardeerd. Volgend jaar richt Festival De Oversteek het programma meer op de interesses en wensen van het kernpubliek; 40+, met een interesse voor pop, jazz, lichte muziek en singer-songwriters;

- Door het ontbreken van afdoende publiekstrekking bleef het bezoekersaantal vooral op zondag 8 september achter. Volgend jaar wordt extra vroeg ingespeeld op het programmeren van meerdere landelijk bekende acts en voorstellingen;
- Het kinderprogramma van Festival De Oversteek 2019 was drukbezocht. Ook voorafgaand aan het festival gaven veel mensen geïnteresseerd te zijn in het kinderprogramma. Alleen op beide zondagen was er dagelijks slechts één voorstelling geschikt voor kinderen. Dit aanbod bleek te beperkt om in de vraag te voorzien. Volgend jaar wil Festival De Oversteek door het kinderprogramma verder uit te breiden inspelen op de steeds groeiende groep jonge gezinnen in Nijmegen-Noord.

Locaties: concentreren op tot de verbeelding sprekende en goed bereikbare locaties dichtbij de Waal

- Op beide zondagen waren twee festivallocaties ingericht als centrale festivallocatie. Publiek kon er terecht voor een hapje en een drankje en er was een kassa en informatiebalie. Veel bezoekers gaven aan de centrale festivallocaties te waarderen, maar ze ook te weinig herkenbaar en te beperkt te vinden wat betreft horeca, programma en overige voorzieningen. Volgend jaar wil Festival De Oversteek de centrale locaties daarom verder aankleden met meer programma en productionele voorzieningen;
- Locaties dieper in Nijmegen-Noord waren minder drukbezocht dan locaties dichtbij de Waaldijk. Werkzaamheden maakten de locaties minder goed bereikbaar, waardoor ze ook minder goed gevonden werden door publiek. Locaties dichtbij de Waal spreken bovendien meer tot de verbeelding vanwege de fraaie, groene ligging. Door toenemende werkzaamheden zijn dieper in Nijmegen-Noord gelegen locaties komende jaren waarschijnlijk nog minder goed bereikbaar en aantrekkelijk. Festival De Oversteek wil zich daarom vanaf 2020 meer richten op fraaie, goed vindbare locaties, op bereisbare afstand van elkaar aan dichtbij de Waal;
- Locaties met hapjes en drankjes uit eigen tuin, waren bijzonder populair. Festival De Oversteek wil hier de komende jaren op inspelen met een culinaire proeverij, of een diner omlijst met optredens op één van de centrale festivallocaties;
- In plaats van het aantal locaties, kan Festival De Oversteek ook het programma per locatie uitbreiden. Dit kan door meer acts te programmeren per locatie, maar ook door eerder te beginnen (om 12.00 uur), of later te eindigen (bijvoorbeeld om 20.00 of 21.00 uur, inclusief diner).

Productionele uitdagingen

- Een festival met ruim 50 acts en voorstellingen op zo'n 30 locaties, verspreid over vier dagen, is een enorme productionele uitdaging. Om meer tijd te hebben voor afstemming met locaties en artiesten, wil Festival De Oversteek zich inspannen om vanaf volgend jaar het

programma al begin juni af te ronden. Ook wil het festival meer ruimte in de begroting opnemen voor aankleding van locaties, geluids- en lichtapparatuur en andere techniek.

Marketing: verlagen van drempels, beter aansluiten op wensen van publiek

- Festival De Oversteek kan, vooral voor nieuwe bezoekers, lastig zijn om te doorgronden. Het festival was in 2019 verspreid over twee weekenden en vier dagen. Het programma van maar liefst ruim 50 acts en voorstellingen vond plaats op zo'n 30 veelal onbekende locaties en telde weinig publiekstrekkers. Hoewel een dergelijke programmaopzet aantrekkelijk is voor een betrokken, geïnteresseerde en avontuurlijk ingestelde cultuurliefhebber, kan Festival De Oversteek volgend jaar een breder publiek trekken met een compacter, herkenbaarder en beter te begrijpen programma. Een heldere formule met minder festivaldagen, een compacter festivalterrein en meer bekende namen die het publiek houvast bieden, moeten hierbij helpen.
- Ondanks een aanscherping van het artistieke profiel en een meer rauwe, avontuurlijke, jongere en frisse uitstraling vond Festival De Oversteek minder nieuw of jonger publiek dan verwacht. De les die hieruit te trekken valt is dat niet alleen de uitstraling, maar ook de inhoud van het festival goed moet aansluiten op de wensen en interesses van doelgroepen die het wil bereiken. In het geval van een jonger publiek bijvoorbeeld de mogelijkheid om meerdere aansprekende namen te zien op een centrale festivallocatie, met meer keuze op het gebied van eten en drinken.

Meer halen uit bestaande samenwerkingen

- De samenwerking met Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid kan beter worden benut. In 2020 wil Festival De Oversteek samen met de bibliotheek een aansprekend kinderprogramma ontwikkelen;
- Stadsschouwburg Nijmegen en Concertgebouw De Vereeniging, dat een commissielid afvaardigde voor Atelier TAW, organiseerde op zaterdag 31 augustus en zondag 1 september tegelijkertijd met Festival De Oversteek 24 Uur Nijmegen. Het evenement was een serieuze concurrent, mede vanwege een overlappende doelgroep: liefhebbers van dans, theater en inhoudelijke (podium)kunsten. Betere afstemming met partners kan vergelijkbare concurrentie in de toekomst voorkomen.

Investeren in een stabiele organisatie

- Festival De Oversteek kende afgelopen jaren een sterk wisselende teamsamenstelling. Afgelopen jaar werden vijf bestaande teamleden vervangen door nieuwe teamleden. Hoewel vers bloed zorgt voor frissen, nieuwe ideeën en initiatieven, kost het ook veel tijd en energie om nieuw personeel in te werken. Bovendien gaat met elke personeelwisseling opgebouwde kennis en ervaring verloren. Festival De Oversteek wil zich, mede door zich in te

zetten voor een meer marktconforme vergoeding, proberen teamleden langer aan zich te verbinden.

4. Programma

Het programma van Festival De Oversteek 2019 zag er als volgt uit:

ZATERDAG 31 AUGUSTUS

Teddy's Last Ride - *The Others*: elektronisch pop-spektakel

45acidbabies: electropunk en glittergarage

Expeditie Noord

DJ Ralph Cunt

ZONDAG 1 SEPTEMBER

Muziek: Aafke Romeijn, Bertolf, BrotherTill & Die Hooflig - Ons Perspektief, Ian Noe, J.C. Thomaz & The Missing Slippers, Kruidkoek & Joost Oomen, Marina Tadic (Eerie Wanda) & Marc van der Holst (The Avonden), o.s.h.u.n.m.a.r.e., Reinier Baas, Reisbureau Sprick, Tatabánya, Theo Wesselo (Rembo & Rembo)

Theater en dans: Amira - Nadia, Annabel Koele - KOSMOS, ENSŌ Physical Theatre - Out of (self) love, Florian Slangen - I, sensitive, Niek Hilkmann & Jacco Weener - Het wilde leven, Nona - Nokerina 1, Sophie Mayeux - Die Verwandlung

Literatuur: Frank Antonie van Alphen

Beeldende kunst: Expeditie Noord, Nowah Kater - BLAASKAKEN

Natuur: Beleef de Natuur

ZATERDAG 7 SEPTEMBER

Gumbah & Leonard Bedaux Cinema - *Sexboerderij 't Gouden Kalf*: multimediaspektakel waarin literatuur en cinema een absurd verbond sluiten

NEON – *Körper*: dansperformance

Expeditie Noord

DJ Ralph Cunt

ZONDAG 8 SEPTEMBER

Muziek: Ada Gadass, Broken Toaster Records, Featherweights, KIMONO, Mariska Baars & Rutger Zuydervelt, Mike Roelofs, NEMESIS, Paracetamol, Sam Andrea & Bob Hogenelst, The Bucket Boyz, UMEME

Dans en theater: Anne Leijdekkers en Liza Rinkema - *buiten de gebaande paden kom je vele grassoorten tegen*, Corinne Heyrman en Tim Hoefnagels - *Monument*, MATROSE - *THE CRUCIBLE*, Pripa De Labo! – *ECHT*, Romy Stark & Aoife Murphy - *Inheritance*, Sherise Strang & Julia Monschau - #29828993, Skandalisi Dance, TG zaaien - *Een stuk grond*

Literatuur: Jonah Falke

Humor: Gerjon Gijsbers, De Luis in de Vossepels

Beeldende kunst: LAB Derde Wal

Kinderprogramma: Beleef de Natuur, Rocco Ostermann

4.1. Zaterdagprogramma

Nieuw in 2019 was een zaterdagavondprogramma op 31 augustus en 7 september in en om Fabriikaat/Hof van Holland. Deze locatie werd niet voor niets gekozen. Het is een woonboerderij omringd door tuinen en een hoogstamboomgaard, waar het agrarische verleden van Nijmegen-Noord nog goed voelbaar is. De omgeving ondergaat de komende jaren een belangrijke transformatie; in totaal worden er 12.000 woningen gebouwd. Fabriikaat is hier sinds enige jaren hier neergestreken

om met projecten op gebied van beeldende kunst te reflecteren op de ontwikkelingen in het gebied. Ook Festival De Oversteek nodigt kunstenaars en artiesten uit om in hun werk te reflecteren op Nijmegen-Noord, een wijk in ontwikkeling.

Al het goede van Festival De Oversteek op één centrale locatie

Insteek van het zaterdagavondprogramma was om op een centrale festivallocatie met een grotere capaciteit andere locaties, sfeervol aangekleed en productioneel voorzien van een podium, tribune, licht en geluid, een tweetal acts met grotere naamsbekendheid te presenteren, aangevuld met jonge artiesten en gezelschappen en een divers randprogramma. Een dergelijk compact programma is voor publiek dat Festival De Oversteek nog niet goed kent een aantrekkelijke introductie. Het zaterdagprogramma is ook aansprekend voor een publiek dat afschrikt van het maken van een tocht door de polder, en liever op één locatie blijft.

Deze opzet slaagde het best op **zaterdagavond 7 september**. Gummbah & Leonard Bedaux Cinema brachten met *Sexboerderij 't Gouden Kalf* ruim honderd mensen op de been. Aansluitend presenteerde performanceduo NEON de dansperformance *Körper*. De voorstelling, eerder verkozen tot één van de beste voorstellingen van Amsterdam Fringe Festival, kwam in de sfeervol uitgelichte nachttuin voor Fabrikaat/Hof van Holland, prachtig tot zijn recht.

Zaterdagavond 31 augustus bleef het bezoekersaantal steken op zo'n 50 mensen. Dit lag deels aan de slechte weersomstandigheden; dreigende wolken pakten zich in de loop van de avond samen boven Nijmegen, om even later op de Waalkade zelfs voor een windhoos te zorgen. Veel publiek zag hierdoor af van een retourtje Nijmegen-Noord. Ook de optredende acts, Teddy's Last Ride en 45acidbabies, ondervonden last van het slechte weer. *The Others*, het elektronisch pop-spektakel van het Gronings performing arts collectief Teddy's Last Ride, werd door regen voortijdig beëindigd. Het optreden van electropunk- en glittergarage-band 45acidbabies startte drie kwartier later dan gepland.

Leermomenten: noodzaak genoeg publiekstrekkers en aankleding van locatie

De goede publieke opkomst op zaterdag 7 september en positieve publieksreacties laten zien dat er wel degelijk animo is voor een meer uitgebreid programma op één sfeervol aangeklede locatie. Om genoeg publiek te trekken blijkt een aansprekende, liefst landelijk bekende naam van doorslaggevend belang. Niet voor niets trok Gummbah, populair onder een Volkskrantlezend en cultuurminnend publiek, een stuk meer bezoekers dan Teddy's Last Ride. Voor volgend jaar kijkt Festival De Oversteek graag naar een aanscherping van het zaterdagavondprogramma, met toevoeging van één of meerdere bekende namen. Ook wil Festival De Oversteek investeren in het regenbestendig maken van het zaterdagprogramma; door een overdekt podium en tribune.

4.2. Beeldende kunst

Expeditie Noord: kunstzinnige reflectie op een stadswijk in transitie

Beide zaterdagavonden en zondag 1 september vond Expeditie Noord plaats, het beeldende kunstprogramma van Festival De Oversteek. Met Expeditie Noord wil Festival De Oversteek Nijmegen-Noord op kunstzinnige wijze belichten, en publiek uitnodigen om met nieuwe ogen naar de omgeving te kijken. Deze derde editie was gecureerd door Herman van den Muijsenberg, ook werkzaam als curator bij Extrapool en eerder bij Museum Het Valkhof en Museum Arnhem.

Expeditie Noord bestond in 2019 uit een gigantische witte muur in de boomgaard achter Fabrikaat/Hof van Holland. Hierop was werk te zien van **Anan Striker**, **Barbara Walbrun**, **Caz Egelie**, **Meg Forsyth** en **Nikki Selser**. Tijdens een absurdistische performance ging publiek in gesprek met de diverse kunstwerken, en kreeg het alvast een kijkje in de verstedelijkte, betonnen toekomst van de omgeving. Hoe kijken de kunstwerken en de kunstenaars die ze maakten aan tegen de nieuwe stedelijke ontwikkeling? Wat is hun eigen plek hierin? En wat kunnen wij in Nijmegen-Noord leren van een al dan niet abstract landschapstafereel?

Ook dit jaar werd Expeditie Noord gedocumenteerd; deelnemende kunstenaars maakten notities, foto's en video's. Samen met de documentatie van eerdere edities van Expeditie Noord, waaronder performancewandelingen van Eva Olthof, Michiel Huijben, Dorien de Wit en Isolde Venrooy en een kaart van Nijmegen-Noord in geluidsfragmenten en tekeningen van Maaike Jasper en Pim Steinmann, ontstaat zo een duurzaam naslagwerk over de ontplooiing van het Rivierenpark.

Onderdeel van Expeditie Noord waren ook twee installaties. **Nowah Kater** presenteerde **BLAASKAKEN**: een performatieve geluidsinstallatie gemaakt van luchtpompen die via rubber slangen in lange pvc-buizen blazen. De rubberen slangen beginnen door de luchtdruk te klapperen. Deze trillingen worden versterkt door de pvc-buizen. Resultaat is een onheilspellende en hypnotiserende klankenstorm. Van **Lucas Sloot** was *Missing Stairs* te zien; een 'staircase to nowhere', middenin een leeg weiland. De wenteltrap was zowel uitkijktent, baken, ontmoetingsplek, landmark en disfunctioneel en raadselachtig object dat veel bekijks trok.

LAB Derde Wal: off-grid beeldend kunstprogramma in samenwerking met Derde Wal

Het beeldend kunstprogramma van Festival De Oversteek 2019 bestond naar Expeditie Noord ook uit het nieuwe LAB Derde Wal, een samenwerking met kunstenplatform Derde Wal. Festival De Oversteek en Derde Wal vroegen zeven beeldend kunstenaars om tijdens het festival nieuw werk te maken, en hiermee hun visie te geven op Nijmegen-Noord en Lent. De kunstenaars streken zondag 1 september neer bij festivallocatie Stadsnomaden en lieten zich een week lang inspireren door natuur, landschap en cultuurhistorie in Nijmegen-Noord. Ze bezochten het festival en gingen in gesprek met artiesten en publiek. Opgedane indrukken gebruikten ze voor nieuw werk dat ze 8 september presenteerden op verrassende locaties aan de Waaldijk: een performance, een activiteit, een installatie of iets anders. Deelnemende kunstenaars waren Ide André, Isabelle Bisseling, Kasper van Moll, Lola Bezemer, Maarten Bel, Carmel Klop en Domas van Wijk.

Enkele reacties van kunstenaars op LAB Derde Wal

Carmel Klop: 'Geen vaste gegevens en lekker buiten de lijntjes kleuren!' **Maarten Bel:** 'Ik begin een fanfareband, bouw een totempaal of maak een podcast met lokale flora en fauna.' **Isabelle Bisseling:** 'Kijken naar natuur kan zorgen voor een brainwash.' **Kasper van Moll:** 'Ik ga aan de slag met een nieuwe fictie op basis van de omgeving, de bezoekers en de muziek.' **Ide André:** 'Alle factoren van het festival zijn onderdeel van het maakproces.' **Domas van Wijk:** 'Ik ben heel benieuwd wat er gebeurt wanneer ik aan de slag ga op een festivalterrein.' **Lola Bezemer:** 'Ik laat me graag inspireren door festivalbezoekers.'

4.3. Dans en theater

Atelier TAW met twaalf nieuwe voorstellingen van jonge en ambitieuze makers met lef uit heel Nederland

Met Atelier TAW nodigt Festival De Oversteek jonge en ambitieuze dans- en theatermakers uit om zich te laten inspireren door het dynamische rivierenlandschap van Nijmegen-Noord. Het speelt in op de eindeloze mogelijkheden die Nijmegen-Noord biedt voor de kunsten, maar ook op de bestaande

grote vraag aan speelplekken onder makers. Voor makers is Atelier TAW een mogelijkheid om nieuw werk te ontwikkelen en te presenteren op een volwaardig kunstenfestival.

Maar liefst 50 makers uit heel Nederland schreven zich voor 1 april in met een voorstel voor een nieuwe dans- of theatervoorstelling. Een selectiecommissie, bestaande uit een afvaardiging van ArtEZ, Stadsschouwburg Nijmegen en Concertgebouw De Vereeniging, LUX, De Lindenberg en Festival De Oversteek, maakte een keuze uit twaalf (groepen) makers. Zij gingen begin juni aan de slag op een zelfgekozen locatie in Nijmegen-Noord. Het resultaat, twaalf nieuwe, korte voorstellingen van 20 minuten, allemaal gemaakt op of aangepast op locatie in Nijmegen-Noord, was te zien tijdens beide zondagmiddagen van het festival: 1 en 8 september.

Voor publiek biedt Atelier TAW de kans om kennis te maken met het neusje van de zalm van jong dans- en theatertalent uit Nederland. Ook in 2019 bewees Atelier TAW zijn grote meerwaarde voor het festival; alle voorstellingen waren drukbezocht. Een groot gedeelte van het publiek komt speciaal vanwege Atelier TAW naar Festival De Oversteek, en stippelt vaak een route uit exclusief langs de dans- en theatervoorstellingen.

Alle geselecteerde makers, inclusief de titel van hun voorstelling en speellocatie zijn:

- Annabel Koele - *KOSMOS*, Waalstrandje paal 885
- Anne Leijdekkers en Liza Rinkema - *buiten de gebaande paden kom je vele grassoorten tegen*, Dukdalven aan de Waal
- Corinne Heyrman en Tim Hoefnagels - *Monument*, Boomgaard Smitjesland
- ENSŌ Physical Theatre - *Out of (self) love*, Van der Valk Hotel
- Florian Slangen - *I, sensitive*, Botenloods roeivereniging De Waal
- MATROSE - *THE CRUCIBLE*, Duivelskolk
- Niek Hilkmann & Jacco Weener - *Het wilde leven*, Kersenboomgaard
- Nona - *Nokerina 1*, Stadsnomaden
- Pripa De Labo! - *ECHT*, Ooibosje aan de Waal
- Romy Stark & Aoife Murphy - *Inheritance*, Doornikse Natuurakkers
- Sherise Strang & Julia Monschau - *#29828993*, Boomgaard Smitjesland
- TG zaaien - *Een stuk grond*, Doornikse Bos

Hoogtepunten Atelier TAW

Eén van de hoogtepunten van Atelier TAW was *Out of (self) love* van ENSŌ Physical Theatre. Niet alleen vanwege de kwaliteit, maar zeker ook vanwege de speelplek; een zaaltje op de bovenste verdieping van het Van der Valkhotel, dat een prachtig panorama bood op het omliggende landschap. Veel publiek wist de voorstelling dan ook te vinden. Een ander hoogtepunt was *buiten de gebaande paden kom je vele grassoorten tegen* van Anne Leijdekkers en Liza Rinkema: een hoogstpersoonlijke audiotour die deelnemers met nieuwe oren én ogen deed luisteren en kijken naar het omringende landschap.

Enkele reacties van makers van Atelier TAW

- Nona: 'Ik heb me als choreograaf erg ondersteund gevoelt vanuit het festival; ik kreeg snel reactie op mijn vragen en Zoë was altijd betrokken. Ook Cecile was een enorm ondersteunende coach tijdens het proces.'
- Pripa De Labo!: 'We zijn blij dat we mochten meedoen met Atelier TAW. Voor ons was het een ontzettend leerzaam proces, de schakel van voorstelling naar installatie. Het was mooi en ondersteunend om de tijd en ruimte te krijgen die draai te maken.'
- Romy Stark: 'De organisatie was goed, onze locatie-begeleiders waren enthousiast en het eten was lekker! Al met al hebben we een hele geslaagde dag gehad, heel erg bedankt daarvoor.'
- Sherise Strang & Julia Monschau: 'Festival De Oversteek voelde voor ons als een warm bad. Een festival waar iedereen een steentje bijdraagt en meehelpt.'
- TG Zaaïen: 'Petje af en hartelijk bedankt voor de mogelijkheid om deel te nemen.'
- Een performer: "I loved the atmosphere and how people were really open for totally different kinds of performances. Also I felt that we had the freedom to do what we thought was nice so on a way they really trusted us (or you) with the whole thing."

Overige dansvoorstellingen

Festival De Oversteek presenteerde buiten Atelier TAW nog twee dansvoorstellingen, die beide goed bezocht waren. **Amira al Rawi** verzorgde met *Nadia* de openingsvoorstelling, een onderzoek naar vrouwelijke rolpatronen in verschillende culturen en haar eigen (vrouwelijke) identiteit. Choreograaf Shailesh Bahoran coachte Amira bij het maakproces. Hij werkte eerder samen met Het Nationale Ballet, Don't Hit Mama, Conny Janssen Danst, Het Nederlands Symfonieorkest, de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, Korzo en ISH Dance Collective.

Sophie Mayeux presenteerde in het Bastion *Die Verwandlung*: een onderzoek naar het evolutionaire proces van het leven. Twee dansers brachten een goudkleurige, organische vorm tot leven. Een spel van groeien en krimpen, trekken en duwen met als ontknoping een verrassende hergeboorte. Sophie Mayeux is verbonden aan het Junior Ballet van Les Nouveaux Ballets du Nord-Pas de Calais. De voorstelling werd geproduceerd door De Nieuwe Oost en Company Matecznik.

4.4. Muziekprogramma

Het muziekprogramma op beide zondagmiddagen werd samengesteld door Wout Kemkens, eerder ook programmeur van Zwarte Crosse en Donnerwetter Day en muzikant bij Orkater, Shaking Godspeed en Donnerwetter. In lijn met de wens van Festival De Oversteek om een uitdagend, inhoudelijk, avontuurlijk, experimenteel en verrassend programma te presenteren, richtte hij zich op acts die graag buiten de lijntjes kleuren en die je niet snel verwacht in de groene polder van Nijmegen-Noord, stuk voor stuk van hoge artistieke kwaliteit.

Voorbeelden zijn de optredens van action painter **Sam Andrea**, die in het Bastion zijn doek te lijf ging onder een percussieve soundtrack van drummer **Bob Hogenelst** (Birth of Joy), en van jazzband **Kruidkoek** en Gronings stadsdichter **Joost Oomen**. Ook bijzonder was de door *de Volkskrant* geroemde voorstelling *Ons Perspektief* van **BrotherTill & Die Hooflig**: een krachtige muziekperformance en multimediale smeltkroes van beats, Afrikaanse rymklets (rap) en Nederlandstalige spoken word. Publiekstrekkingen waren singer-songwriter **Bertolf**, auteur en muzikant **Aafke Romeijn**, jazzgitarist en Edison-winnaar **Reinier Baas**, toetsenvirtuoos **Mike Roelofs** en **Theo Wesselo**, bekend van Rembo & Rembo.

Hoewel het muziekprogramma goed aansloot op het avontuurlijke profiel van Festival De Oversteek, werd het niet op alle locaties even goed gewaardeerd. Dit gold vooral voor de deelnemende horecalocaties Café Eten en Drinken, Liz Grand Café en Stroom. Hier waren enkele elektronische en hiphopacts geprogrammeerd. Het aanwezige publiek van de locaties zag liever meer akoestisch en popgerichte acts.

Afgelopen festival edities bleek dat een aantal bekende namen en publiekstrekkingen een noodzakelijke voorwaarde is voor het trekken van afdoende bezoekers. Bekende namen dienen voor veel bezoekers houvast op het festivalprogramma en als duwtje in de rug om een ticket te kopen. Een gedeelte van de muziekacts, hoewel sterk gewaardeerd door een klein publiek van liefhebbers, was in 2019 te weinig bekend onder een breed publiek. Hierdoor was op veel locaties de opkomst voor het muziekprogramma lager dan voorgaande edities. Volgend jaar wil Festival De Oversteek het programmaprofiel beter afstemmen op de kerndoelgroep en deelnemende locaties, en zichzelf verzekeren van een aantal bekende namen met landelijke uitstraling.

4.5. Wandelingen

Een bezoek aan Festival De Oversteek is een bijzondere wandeling langs groene en sfeervolle locaties. Ook zijn er speciale wandelingen waarbij kunstenaars en artiesten publiek aan de hand nemen en hen opnieuw laten kennismaken met het omringende landschap. Twee vertelwandelingen waren deze festivaleditie bijzonder populair.

Luis in de Vossenpels

De Nijmeegse auteur **Gerjon Gijsbers** nam festivalbezoekers mee voor een avontuurlijke en humoristische trip door Vossenpels, om hen de eerste resultaten van Plantjevlag te laten zien: een uniek zelfbouwproject. In de wijk verrijzen de komende tijd veel nieuwe woningen, werkruimten en andere bouwsels, allemaal ontworpen en deels ook zelf gemaakt door bewoners zelf. Dat levert veel verrassende resultaten op, zoals een 'lofthome' van staal en Noors gras op het dak van een houten bungalow. Gerjon Gijsbers duidde als 'Luis in de Vossenpels' de lokale DIY-architectuur en zette de resultaten en dromen van het zelfbouwen in een nieuw, vaak uiterst komisch licht.

Kaaisjouwiers

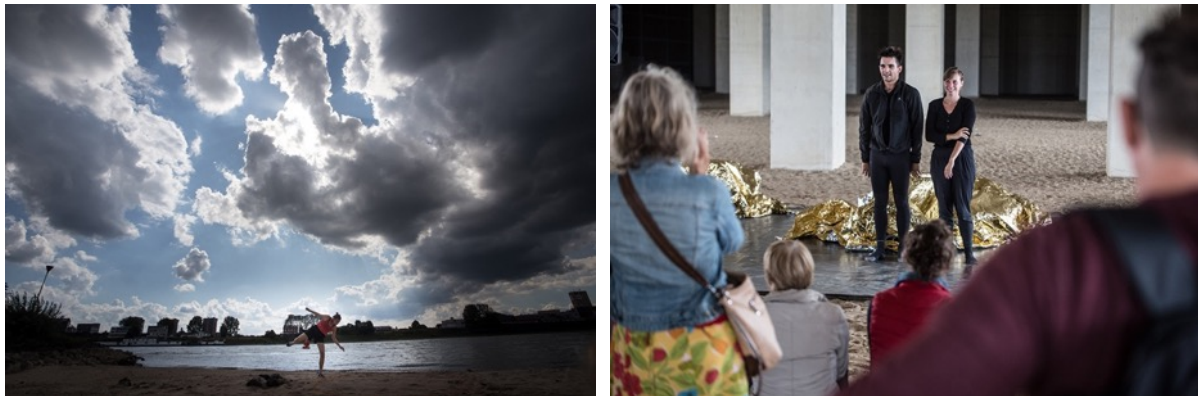
Schipperszoon en auteur **Frank Antonie van Alphen** nam het publiek mee voor een wandeling van Café De Zon naar de Veerstoep aan de Waal. Onderweg vertelde hij over de Kaaisjouwiers: de roemruchte dokwerkers van de Nijmeegse benedenstad. In de jaren twintig en dertig van de twintigste eeuw laadden en losten ze de schepen aan de Waalkade en in de havens. Fran Antonie van Alphen schreef een boek over deze vaak straatarme dagloners, droeg hier met veel smaak uit voor tijdens Festival De Oversteek, en vertelde er uit de losse pols anekdotes bij.

4.6. Kinderprogramma

Het kinderprogramma van Festival De Oversteek 2019 bestond uit een voordracht van **Rocco Ostermann**, een theateract van **Theo Wesselo** (bekend van Rembo & Rembo) en de

natuurwandeling **Beleef de Natuur**. Alle activiteiten waren drukbezocht. Ook voorafgaand aan het festival vroegen veel mensen naar het kinderprogramma. Hoewel het programma goed werd beoordeeld door bezoekers, werd de hoeveelheid als te beperkt ervaren. Festival De Oversteek wil volgend jaar de rijkelijk aanwezige doelgroep van jonge gezinnen bedienen met een groter, aantrekkelijk kinderprogramma, samen te stellen in samenwerking met Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid en De Bastei.

5. Locaties

Festival De Oversteek vond plaats op 29 sfeervolle en groene locaties aan de Waal in Nijmegen-Noord: Waalstrandjes, boomgaarden, bosjes, natuurkokers, tuinen, dijkhuisjes, boerderijen, schuren, loodsen, een fort kas, een kerkje en nog veel meer. Het zaterdagprogramma vond plaats rondom Fabriek/Hof van Holland: een klassieke herenboerderij aan de Oosterhoutsedijk met omringende hoogstamboomgaard. Op zondag 1 september deed Festival De Oversteek 2019 vijftien locaties aan ten westen van de Waal, zondag 7 september was het festival op veertien locaties oostelijk van de Waal. Veel locaties waren goed verscholen in het groen en in enkele gevallen normaal gesproken niet toegankelijk. Een bezoek aan het festival was zo in 2019 opnieuw een avontuurlijke ontdekkingstocht langs spannende plekken in het landschap, waar artiesten zich lieten inspireren door de aanwezige natuur en landschap.

Deelnemende locaties van Festival De Oversteek 2019 waren:

ZONDAG 8 SEPTEMBER, EDITIE OOST

1. Bastion, onder de Waalbrug, op eiland Veur-Lent
2. Sint Maartenkerk - witte kerkje, Pastoor van Laakstraat 30
3. Café Eten en Drinken Lent, Lentse Schoolstraat 61
4. Duivelskolk, bij de bunker aan de Drempel
5. Dukdalven aan de Waal, via het struinpada vanaf Wijnfort Lent, Bemmelsedijk 4

6. Iewan/De Kleine Wiel, Karl Marxstraat 101
7. Stroom, Vossenpelsssestraat 16
8. Sprokkelbos, Vossenpelsssestraat 16, achter Stroom
9. Doornikshof, Waaldijk 24
10. Doornikse Bos/Spiegelbos, naast Doornikshof
11. Ooibosje aan de Waal, bereikbaar via het struinpad aan de Waal achter Café de Sprok (Waaldijk 9, Bommel) of via het paadje aan de Defensiedijk, ter hoogte van het gemaal.
12. Doornikse Natuurakkers, via struinpad aan het einde van Doornik, evenwijdig aan Waaldijk of via de parkeerplaats aan de Vossenpelsssestraat - recht tegenover Kunst en Koken, Vossenpelsssestraat 45
13. Boomgaard Smitjesland, achter Smitjesland 7
14. LuilekkerLent, Pelseland 5
15. Liz Grand Café, Willem van Arenbergstraat 6

ZONDAG 1 SEPTEMBER, EDITIE WEST

1. Fabrikaat/Hof van Holland, Oosterhoutsedijk 88
2. Dijkhuis Gijs, Zaligestraat 8
3. Fort Beneden Lent, Zaligestraat 6
4. Kersenboomgaard (geannuleerd, programma verplaatst naar Onder Brug De Oversteek)
4. Onder Brug De Oversteek, bereikbaar via Oosterhoutsedijk
5. Van der Valk Hotel, Hertog Eduardplein 4
6. Historische Tuinderij Warmoes, Griftdijk Noord 11
7. Kas van Bert, Dijkstraat 1
8. Stadsnomaden, Dijkstraat 1
9. Waalstrandje paal 885, Waalzijde eiland Veur-Lent (tegenover de Honig)
10. Koken aan de Waal, Oosterhoutsedijk 48
11. Botenloods RV De Waal, Oosterhoutsedijk 46
12. Schuur van Henk, achter Café De Zon, Oosterhoutsedijk 16
13. Café De Zon, Oosterhoutsedijk 16
14. Bastion, onder de Waalbrug, op eiland Veur-Lent

Nieuwe locaties belangrijke publiekstrekkingen

Festival De Oversteek breidde het festivalterrein in 2019 uit met een flink aantal nieuwe locaties. Eén van de populairste was de bovenste verdieping van het **Van der Valk Hotel** in Lent. In een zaaltje op de 14e verdieping trad ENSŌ Physical Theatre op. De voorstelling was, mede dankzij het prachtige panorama over Nijmegen-Noord, drie keer stijf uitverkocht. Het bewijst dat de karakteristieken van een locatie bepalend zijn voor de voorstellingen die mensen bezoeken. Ook de voorstellingen op andere tot de verbeelding sprekende nieuwe locaties waren goed bezocht: de rauwe kassen van **Tuicentrum Van Disveld**, waarin het tuindersverleden van Lent in fraai contrast staat met de

oprukkende stad rondom, de **Duivelskolk** bij de drempel, ontstaan door een vroegere doorbraak van de Waaldijk, en het **Doornikse Bos/Spiegelbos**.

Een laatste succesvolle nieuwe festivallocatie is de **Sint Maartenskerk**. Veel mensen waren benieuwd hoe het kerkje, beter bekend als het witte kerkje vlak, er vanbinnen uitziet. De optredens van festivalfavoriet Skandalisi Dance (Riedon van den Berg) en Ada Gadass waren dan ook drukbezocht. Het bestuur van het kerkje, dat uit de dienst is genomen, is erg enthousiast over hoe Festival De Oversteek een nieuw publiek liet kennismaken met het bijzondere gebouw, en kijkt uit naar een vervolg van de samenwerking. In de omgeving zijn talloze andere kerkjes te vinden, zoals de Nederlands Hervormde Kerk, die niet meer gebruikt worden voor missen of diensten, en uitzien naar een andere bestemming. Festival De Oversteek ontsluit deze kerken graag voor een breder publiek, en onderzoekt de mogelijkheid van een route met optredens langs diverse kerken vanaf 2020.

Horecaroute: publieksverbreding en bron van eigen inkomsten

Dit jaar bood Festival De Oversteek opnieuw gratis toegankelijke optredens aan bij diverse horecagelegenheden in het gebied: Stroom, Café Eten en Drinken en Liz Grand Café. Door het betrekken van de horecalocaties weet Festival De Oversteek een nieuw publiek te bereiken. Publiek maakt bij de horecalocaties op laagdrempelige wijze kennis met het festival, een opmaat voor een bezoek aan andere locaties diezelfde of een andere dag. Ook komen mensen die toevallig aanwezig zijn, via de horecaroute met het festival in aanraking.

Festival De Oversteek voorziet zich dankzij de horecaroute van financiële en promotionele steun; deelnemende horeca betaalt een factuur voor de aangeboden optredens, en ondersteunt in marketing en publiciteit. Mede omdat horeca zelf betaalt voor het programma, is het van groot belang om de juiste act op de juiste plek te programmeren. In 2019 ging dit in enkele gevallen, bijvoorbeeld door het programmeren van hiphop en elektronica bij Café Eten en Drinken en Liz Grand Café, locaties waar geen publiek is te vinden voor deze genres, niet altijd even goed. Festival De Oversteek overlegt vanaf volgend jaar in een vroeger stadium met deelnemende locaties welke act of artiest bij hen op bezoek komt.

Bereikbaarheid: compact festivalgebied en groene locaties dichtbij de Waal

Festivalbezoekers waarderen het om even te moeten speuren in de polder voordat zij aankomen bij een locatie. Tegelijkertijd willen ze ook niet verdwalen. Festival De Oversteek investeerde daarom in een betere vindbaarheid van de locaties; onder meer door een online en fysieke kaart en nog duidelijker aangegeven adresgegevens en gps-coördinaten. Tijdens het festival waren grote vlaggen met een Festival De Oversteek-logo te vinden op iedere locatie. Deze maatregelen wierpen hun vruchten af; minder bezoekers gaven aan een locatie niet op tijd te bereiken dan vorig jaar. Tegelijkertijd gaf 40% van de bezoekers aan dat de bereikbaarheid nog altijd beter kan.

Festival De Oversteek kan zorgen voor een nóg betere bereikbaarheid door het festivalgebied compact te houden en te focussen op goed vindbare en bereikbare locaties aan de Waal. De bereikbaarheid van sommige locaties dieper in Nijmegen-Noord, zeker op zondag 1 september, was

vanwege werkzaamheden en route-omleidingen beperkt. Vanwege geplande bouwwerkzaamheden verslechtert de bereikbaarheid van deze locaties de komende jaren waarschijnlijk verder. Ook zijn ze steeds minder aantrekkelijk: veel locaties liggen komende jaren middenin een bouwput. Locaties dichtbij de Waal, zoals Fabriikaat, Koken aan de Waal, Doornikshof en Landgoed Doornik, blijven komende jaren profiteren van een idyllische, groene ligging. Bovendien zijn ze onderling goed bereikbaar en vindbaar. Komende jaren focust Festival De Oversteek zich daarom op een kleiner aantal fraaie en goed bereikbare locaties dichtbij de Waal, en laat locaties die verder weg liggen, zoals Stadsnomaden en Historische Tuinderij Warmoes, schieten.

Centrale festivallocaties: uitvalsbasis, rustpunt en baken voor publiek

Met succes richtte Festival De Oversteek in 2019 opnieuw op iedere zondag een centrale festivallocatie in. Op 1 september was dit **Botenloods roevereniging De Waal**, op 8 september **Stroom**. Publiek kon er terecht voor een extra uitgebreid programma, een hapje en een drankje. Ook was er fysieke kaartverkoop en een informatiebalie te vinden. Publiek gebruikte de centrale festivallocatie als plek om zich te oriënteren, even op adem te komen, of als centrale uitvalsbasis van waaruit andere locaties in de buurt werden bezocht. Tot slot bleken de centrale festivallocaties geschikt voor iets minder avontuurlijk ingestelde bezoekers, die graag op één plek blijven om hier meerdere acts te zien.

Festival De Oversteek denkt erover om vanaf volgend jaar op zondag twee centrale locaties in te richten en te voorzien van meer aankleding en eet- en drinkmogelijkheden. Ook wil het festival de mogelijkheid onderzoeken om begeleide routes aan te bieden die starten vanuit de centrale locaties.

6. Marketing

Festival De Oversteek werd in 2019 bezocht door zo'n **750 betalende bezoekers**. Inclusief bezoekers tot en met vijftien jaar, artiesten, vrijwilligers, medewerkers en genodigden, waren er zo'n **1.250 mensen** op de been. Iedere bezoeker zag gemiddeld zes voorstellingen; **dit brengt het totale aantal bezoeken op 7.500**. Deze aantallen zijn lager dan de behaalde resultaten in 2018 (1.500

bezoekers, waarvan 1.000 betalende en 9.000 bezoeken) en de beoogde resultaten zoals verwoord in het projectplan van Festival De Oversteek (2.300 bezoekers, waarvan 1.800 betalende en 10.000 bezoeken). Een aantal redenen voor het tegenvallende aantal bezoekers is hiervoor al genoemd, waaronder toenemende concurrentie, slechte weersomstandigheden tijdens de eerste zaterdag, het ontbreken van genoeg publiekstrekkingen, een voor de gemiddelde festivalbezoeker te avontuurlijk programmaprofiel, te weinig kinderprogramma en onduidelijkheid over de spreiding over twee weekenden.

Positieve resultaten uit publieksonderzoek

Toch is er ook genoeg positiefs te vertellen. **De gemiddelde bezettingsgraad van de locaties was 75%**. Uit het resultaten van het publieksonderzoek, dat bestond uit een online enquête, blijkt dat het festival **onverminderd populair is onder bezoekers**; maar liefst 87% stelt het festival volgend jaar opnieuw te bezoeken, waarvan meer dan de helft zeer waarschijnlijk. **Festival De Oversteek blijft nieuwe mensen aanspreken**; 15% bezocht het festival in 2019 voor het eerst, 15% kwam één keer eerder. Ook is driekwart van de bezoekers **enthousiaste over de huidige opzet van het festival**; een avontuurlijke tocht langs meerdere locaties aan de Waal. Festival De Oversteek is er ook in geslaagd een **jongere doelgroep** aan te spreken; meer dan een derde van de bezoekers in 2019 was jonger dan 45 jaar, tegenover 18% in 2018.

Focusdoelgroep: jonge gezinnen

Een interessante doelgroep van Festival De Oversteek bestaat uit gezinnen met jonge kinderen, die steeds meer in Nijmegen-Noord zijn te vinden. Ruim een kwart van de huidige bezoekers komt naar Festival De Oversteek met kinderen tot 16 jaar. In dit licht is het weinig voordelig dat publiek zowel de kwaliteit als de hoeveelheid van het kinderprogramma in 2019 beoordeelde met slechts een 6,8. Festival De Oversteek wil vanaf volgend jaar inspelen op de groeiende aanwezigheid van jonge gezinnen door samen met Openbare Bibliotheek Gelderland een inhoudelijk kinderprogramma aan te bieden, dat goed aansluit op het artistiek festivalprofiel. Ook wil Festival De Oversteek meer kinderprogramma's aanbieden op het gebied van natuureducatie, onder andere door samen te werken met De Bastei, centrum voor natuur en cultuurhistorie in Nijmegen.

Nieuwe festivalvormgeving: krachtiger, stoerder en met meer lef

Vanuit de ambitie om de landelijke uitstraling van het festival verder te vergroten, werd in 2019 gekozen voor een nieuwe festivalvormgeving: krachtiger, stoerder en met meer lef. Het betrof een geheel nieuwe huisstijl, campagnebeeld en logo. In 2019 werd ook een nieuwe website opgeleverd, die zowel wat betreft functionaliteit (ingericht vanuit de gedachte 'mobile first', met het oog op mobiel websiteverkeer) als vormgeving aansloot op de bovenregionale ambities van Festival De Oversteek.

Festival De Oversteek positioneerde zich met behulp van de nieuwe festivalvormgeving als een avontuurlijk en stoer festival dat kwalitatieve en verrassende kunsten presenteert in een voor Nederland uniek rivierengebied. Uit de publieksenquête blijkt dat associaties van de bezoekers bij de

nieuwe vormgeving aansluiten op de gewenste identiteit van Festival De Oversteek; bezoekers omschrijven het festival als avontuurlijk, vernieuwend, rebels, vooruitstrevend en experimenteel.

Dat de versterking van het inhoudelijk profiel is geslaagd, blijkt ook uit de toegenomen bekendheid van enkele programmalijnen. Zo is bijna 50% bekend met Atelier TAW, de werkplaats voor dans en theater, maar liefst 80% met Expeditie Noord en 28% met LAB Derde Wal. Dat is een stuk meer dan in 2018, toen slechts 27% bekend was met Atelier TAW en 10% met Expeditie Noord.

Planning

- Festival De Oversteek maakte ook dit jaar zijn programma eind juni bekend, vlak voor de Vierdaagsefeesten en de zomervakantie. Reden hiervoor is dat het in juli en de eerste helft van augustus een stuk moeilijker is om publiek te bereiken;
- Het festival plaatste eind juni een advertorial van twee pagina's in *Lentse Lucht*, een veelgelezen blad in Nijmegen-Noord;
- Tegelijkertijd werd de nieuwe website gelanceerd, met daarop het programma, de locaties en mogelijkheid om tickets te kopen;
- Eind juni wordt ook het programmaboekje, met daarin alle optredende acts, locaties, een kaart en praktische festivalinformatie, afgerond;
- Medio augustus volgde een tweede marketingoffensief, met de definitieve oplevering van de website, een persbericht, nieuwsbrief, mailingen naar oud-bezoekers, artiesten, locaties, uitnodigingen naar pers en zakelijke relaties, de start van de social mediacampagnes en de verspreiding van posters en programmaboekjes;
- Vanaf medio augustus volgde op regelmatige basis persberichten, nieuwsbrieven, updates via social media, en werd promotionele samenwerking aangegaan met diverse partners.

In 2020 volledige programma pas medio augustus bekend

Volgens de huidige marketingplanning is er een vroege programmadeadline van medio juni. Dit heeft als belangrijkste voordeel dat productionele voorbereidingen tijdig kunnen starten. Festival De Oversteek denkt erover om in 2020 het volledige programma niet al eind juni, maar pas medio augustus bekend te maken. Hier zijn verschillende redenen voor. Ten eerste is het heel moeilijk om de aandacht van publiek in de zomermaanden vast te houden na een eerste bekendmaking van het programma eind juni. Ten tweede kunnen wijzigingen in acts en locaties, die vanwege de grootte van het programma en aantal locaties vaak voorkomen, nu vaak niet worden opgenomen in fysiek drukwerk. Ook is bij een latere programmadeadline meer tijd voor een goede afstemming van artiesten en locaties. Tot slot verdiept het publiek zich pas eind augustus in het programma en koopt ook dan pas kaartjes; het volledige programma hoeft dan ook pas medio augustus bekend te zijn.

Minder offline, meer online

Uit de publieksenquête blijkt dat online middelen steeds belangrijker zijn. Slechts 13% van de bezoekers geeft aan van Festival De Oversteek te hebben gehoord via fysiek drukwerk als

programmaboekjes, posters, hekwerkbanners of vlaggen. Naast mond-tot-mondreclame (33%) zijn de meeste bezoekers bekend met het festival door social media (40%) en een nieuwsbrief of mailing (27%). Ook voorafgaand aan het festivalbezoek gebruikt publiek vaker online communicatiemiddelen (vrijwel alle bezoekers stellen hun programma samen aan de hand van het blokkenschema op de website) dan offline middelen. Tegelijkertijd geeft iets minder dan de helft van de bezoekers aan een programmaboekje tijdens het festival zelf te missen. Vrijwel alle bezoekers geven aan graag gebruik te maken van het fysieke blokkenschema dat af te halen is bij iedere festivallocatie. Deze cijfers ondersteunen de keuze om pas in een later stadium fysiek drukwerk, waaronder het programmaboekje, op te leveren, en meer te investeren in tijdige, online communicatie.

Online communicatie en een betere vindbaarheid van locaties

Online communicatie werd in 2019 versterkt door de oplevering van een nieuwe website, die niet alleen wat betreft vormgeving, maar ook op het gebied van gebruiksvriendelijkheid (mobile first, rekening houdend met mobiel gebruik) en inhoud beter aansluit op de wensen van bezoekers. Een veel gehoorde klacht afgelopen jaren betrof de vindbaarheid van festivallocaties. Hier is in 2019 op ingespeeld met een duidelijke online kaart van het festivalterrein, adresgegevens, gps-coördinaten en subkaartjes bij iedere locatie en bij moeilijk vindbare locaties extra routebeschrijvingen. Ook is er een uitgebreide 'How to Oversteek' toegevoegd aan de website; een handleiding hoe publiek zich kan voorbereiden op het festival, met informatie over programmawijzigingen, tijden, locaties, bereikbaarheid, vervoer, eten, drinken en kaartverkoop. De extra online informatievoorziening werpt zijn vruchten af; uit het publieksonderzoek van 2019 blijkt dat mensen locaties beter wisten te vinden en beter voorbereid op pad gingen dan afgelopen jaar.

Advertising

Advertenties blijven anno 2019 een geschikte methode om een specifieke doelgroep te bereiken. Voor een regionaal publiek plaatste Festival De Oversteek een advertorial van twee pagina's in *Lentse Lucht*. Een landelijk publiek werd bereikt met een advertentie in *VPRO Magazine* en via een videotrailer die te zien was in NS-treinen en op diverse treinstations. Online werd geadverteerd op Facebook en Instagram, gericht op een doelgroep tot 45 jaar.

Meer mogelijkheden op het gebied van advertising liggen in een samenwerking met Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen en Visit Arnhem Nijmegen, organisaties die zich richten op toeristen van buiten de regio Nijmegen, en online advertising. Op het gebied van online advertising is vooral winst te behalen in een AdWords en Google Display campagne; zo krijgen potentiële bezoekers advertenties te zien in Google en op diverse websites. De vertoningen van de advertenties kunnen worden afgestemd op basis van leeftijd, regio en interessegebied.

Samenwerken voor een groot cumulatief bereik

Festival De Oversteek werkte in 2019 promotioneel samen met een groot aantal partners. Met de **Nijmeegse Kunstnacht** was een gedeelde kaartenactie; mensen konden met korting kaarten kopen

voor zowel Festival De Oversteek als de Nijmeegse Kunstnacht. Studenten van **ArtEZ** konden een zondagticket kopen voor maar tien euro. ArtEZ maakte de actie via intranet en social media bekend onder studenten. Vaste samenwerkingspartners als **Bibliotheek Gelderland Zuid, Co-bomen, MudBoot Sessions, Fabrikaat, De Waalsprong, Open Monumentendag, De Bastei, Park Lingezegen** en **3 Oever Festival** maakten Festival De Oversteek bekend onder hun eigen achterban. Ook nieuwe samenwerkingen met **Derde Wal** en **Popronde** (een speciaal Oversteek-podium tijdens Popronde Nijmegen) leverde veel extra bereik op onder een jonge doelgroep. Partners die een commissielid afvaardigden voor Atelier TAW brachten de werkplaats voor dans en theater onder de aandacht: **De Lindenberg, Stadsschouwburg Nijmegen en Concertgebouw De Vereniging, LUX, ArtEZ en Festival op 't Eiland**. Ook **Café Theater Festival, De Nieuwe Oost, Cultuur Oost, Radboud Universiteit, Poppunt Gelderland** en **Theaterkrant** maakten Festival De Oversteek bekend onder de eigen achterban en vergrootte zo het bovenregionale bereik.

Festival De Oversteek bereikte in 2019 een breed publiek via **deelnemende locaties** en **optredende artiesten**. Vanaf volgend jaar faciliteert het festival hen nog meer door een tijdig te brieven en met een kant-en-klaar online promotiepakket inclusief teksten, foto's, logo's, filmpjes en andere materialen.

Kansen om meer jongeren te bereiken liggen in samenwerking met **ArtEZ** (een studentenroute waarbij leerlingen een specifiek aantal voorstellingen bezoeken), **CJP, Radboud Universiteit, HAN** en regionale festivals waar veel jongeren op afkomen, zoals **Valkhof Festival** (bijvoorbeeld met een klein Oversteek-podium tijdens het festival).

Persaandacht

Festival De Oversteek 2019 genereerde veel persaandacht. Regionaal verschenen artikelen in De Gelderlander, De Brug, Indebuurt Nijmegen, IntoNijmegen, Lentse Lucht, Lingewaard Actueel, Uit In Nijmegen, Nijmegen Online, Ugenda, Omroep Lingewaard, RN7 en Beeldende Kunst Nijmegen. Een popminnend publiek werd bereikt met artikelen op 3voor12 Gelderland en Festivalinfo. Festival De Oversteek haalt vanaf 2020 persoonlijke contacten met journalisten van landelijke media verder aan om ook hen te overtuigen een bezoek te brengen aan het festival.

Publieksonderzoek

Alle bezoekers van Festival De Oversteek 2019 ontvingen een uitnodiging om een online enquête in te vullen. Zo'n 25% van alle bezoekers deed dit daadwerkelijk. Omdat vooral hoog betrokken bezoekers, bezoekers met een sterke mening of veel tijd de enquête invullen en het slechts een beperkt aantal is, wil Festival De Oversteek het onderzoek vanaf volgend jaar aanvullen met enquêteurs die tijdens het festival publiek naar zijn mening vraagt. Ook wordt de mogelijkheid onderzocht om een publiekspanel samen te stellen, en hierin vragen aan bod te laten komen naar motivaties en drempels en motivaties voor mensen om het festival wel of niet te bezoeken.

7. Organisatie

Festival De Oversteek 2019 werd georganiseerd door:

Bas Broeder: artistiek en algemeen directeur

Marten de Paepe: hoofd marketing

Peter Onstein: hoofd productie

Wout Kemkens: programmeur

Zoë Huisman: producent Atelier TAW

Herman van den Muijsenberg: curator Expeditie Noord

José Mak: vrijwilligerscoördinator

Ariëla van de Linde: producent

Martijn Roselaar: producent

Walter van Rooij: vormgever

Veel nieuwe teamleden in 2019

Vijf van bovenstaande teamleden werkten in 2019 voor het eerst voor Festival De Oversteek. De succesvolle werving en inwerken van de nieuwe teamleden bewijst de veerkracht van het festival. Ook laat het zien dat veelal jonge professionals zich graag verbinden aan het festival, en het zien als een spannende en inhoudelijke verdiepende uitdaging om zichzelf verder te ontwikkelen. Hoewel de aanwinst van nieuwe teamleden veel nieuwe ideeën en energie met zich meebrengt, betekent het ook een aanzienlijke tijdsinvestering in inweken en begeleiding. Festival De Oversteek wil graag komende jaren het huidige team aan zich verbinden. Regelmatige teambijeenkomsten, maar zeker ook een meer marktconforme beloning, moet zorgen voor blijvende binding in de toekomst.

Wie is wie

Programmeur **Wout Kemkens** stelde een bont programma samen met muziek, theater, performance art en alles daartussen. Hij is muzikant bij Shaking Godspeed. Donnerwetter en Orkater, en programmeerde eerder bij Zwarte Cross en Donnerwetter Day. **Herman van den Muijsenberg** deed

ervaring op als curator bij Extrapool, Museum Het Valkhof en Museum Arnhem. Dit jaar is hij curator van Expeditie Noord. **Zoë Huisman** is een kersvers Master of Arts aan de Radboud Universiteit en producent van Atelier TAW. **Ariële van de Linde** nam een belangrijk onderdeel van het takenpakket over van **Peter Onstein**. Zij produceerde eerder voor het Utrechtse SPRING festival en Valkhof Festival in Nijmegen.

Partners

Bibliotheek Gelderland Zuid, Co-bomen, Derde Wal, MudBoot Sessions, Fabriikaat, Staatsbosbeheer

Selectiecommissie Atelier TAW

Heleen Kalkman (De Lindenberg), Lieke Jordens (Stadsschouwburg Nijmegen en Concertgebouw De Vereniging), Michèle Bouwmans (LUX), Cecile van der Berk (ArtEZ) en Margo Geers-Huntink (Festival op 't Eiland).

8. Financiën

Festival de Oversteek huldigt al vanaf de eerste editie in 2009 het principe om liever in programma en artiesten te investeren dan in 'rijplaten' (ofwel podia, tenten en andere podiumtechniek). De post programmering – waaronder Atelier TAW en Expeditie Noord – maakt daardoor ook een groot deel uit van de totale lasten. Over de volle breedte kon Festival De Oversteek in 2019 een kwalitatief en spannend programma presenteren en artiesten meer dan redelijk belonen – conform de principes van de Fair Practise Code. De financiële steun van met name provincie Gelderland en gemeente Nijmegen maakten dit meer mogelijk deze editie. Afgaande op de kwaliteit van het programma en de trend van afgelopen jaren was een grotere publieke opkomst verwacht, dit viel zoals gezegd om verschillende redenen tegen. De bijdrage van het Prins Bernhard Cultuurfonds en Mondriaanfonds maakte het naast de financiële steun van eerdergenoemde partijen mede mogelijk dat Lab Derde Wal kon plaatsvinden. Kunstenaars werden beloond conform de standaard die het Mondriaanfonds hanteert.

Dit jaar is er ook geïnvesteerd in 'een nieuwe look' – meer passend bij de ingezette koers - die we tenminste aankomende vijf jaar verder willen uitrollen. De vormgeving werd onder handen genomen en naar aanleiding van enkele bijeenkomsten met het team werd een nieuw logo gepresenteerd. In de vorm van T-shirts voor medewerkers en vlaggen bij de deelnemende locaties kwam dit logo terug op de festivaldagen zelf. Ook aankomende jaren en bij incidentele (samenwerkings)acties zet Festival De Oversteek het logo in om zijn herkenbaarheid nog meer te activeren en vergroten. Een goede investering die zich op langere termijn terugbetaald.

Ondanks tegenvallende bezoekersaantallen kan het jaar 2019 redelijk positief worden afgesloten; er is break even gespeeld. Dit is vooral te danken aan de meevallende productiekosten van de zaterdagavonden. De cijfers illustreren wel de kwetsbaarheid van het festival zoals we het op deze wijze organiseren. In 2019 zat het weer beide weekenden behoorlijk mee, als dit was tegengevallen waren we – zonder trekkers die garant staan voor meer kaartverkoop op voorhand – waarschijnlijk de boot ingegaan. We trekken lering uit afgelopen editie en stellen bij, zonder onze ambities met betrekking tot een verrassend en hoogstaand kunstenfestival met bovenregionale uitstraling te verloochenen.

